

13. Kto boli evanjelisti?

Trinásta z 54 otázok o Ježišovi Kristovi a Cirkvi, na ktoré odpovedá tím profesorov histórie a teológie z Navarskej univerzity.

09.05.2023

Evanjeliá sú významné tým, že nám odovzdávajú učenie apoštolov a že evanjelisti boli apoštoli alebo spolupracovníci apoštolov (porov. *Dei Verbum*, č. 19). Zodpovedá to aj tomu, čo bolo odovzdané tradíciou: autormi evanjelií sú Matúš, Ján,

Lukáš a Marek. Prví dvaja figurujú v zoznamoch dvanástich apoštolov (Mt 10, 2-4 a ďalšie zoznamy) a druhí dvaja, v uvedenom poradí, sú učeníci svätého Pavla a svätého Petra.

Moderný výskum pri kritickej analýze tejto tradície nenachádza žiadne vážne nedostatky pri pripisovaní týchto evanjelií Markovi a Lukášovi, naopak, kritickejšie sa pozerá na Matúšovo a Jánovo evanjelium. Často sa uvádza, že pripisovanie autorstva týchto evanjelií apoštolom ukazuje skôr na apoštolskú tradíciu, z ktorej spisy pochádzajú, a nie na to, že to boli oni, kto texty skutočne napísal.

Dôležitá teda nie je konkrétna osoba, ktorá evanjelium napísala, ale apoštolská autorita, ktorá za každým z nich stojí. V polovici 2. storočia svätý Justín hovoril o „pamätiach apoštolov alebo evanjeliách“ (*Apológia*, 1,66,3), ktoré sa čítali pri liturgických zhromaždeniach.

Vyplývajú z toho dve skutočnosti: apoštolský pôvod týchto spisov a to, že boli zhromaždené pre verejné používanie – čítanie. O niečo neskôr, v druhom storočí, nám iní autori hovoria, že apoštolské evanjeliá boli štyri a iba štyri. Toto hovorí Origenes: „Cirkev má štyri evanjeliá, heretici oveľa viac vrátane jedného napísaného podľa Egyptanov a iného podľa dvanástich apoštolov. Basilides sa odvážil napísať evanjelium pod svojím menom (...) Poznám isté evanjelium, ktoré sa nazýva podľa Tomáša a podľa Matúša, a poznáme ešte aj veľa ďalších“ (Hom.I v Luk, PG 13,1802).

Podobné výrazy nachádzame aj u svätého Ireneja, ktorý navyše na istom mieste dodáva: „Slovo, tvorca vesmíru, ktorý sedí na cherubínoch a ktorý všetko udržiava v chode, raz zjavené ľuďom, nám dalo štvornásobné evanjelium, ktoré je však udržiavané jedným Duchom“

(Proti herézam 3,2,8-9). Týmto výrazom – štvornásobé evanjelium – ukazuje niečo veľmi dôležité: evanjelium je jedno, ale jeho forma je štvornásobná. Rovnakú myšlienku vyjadrujú aj názvy evanjelií: ich autori nie sú označovaní genitívom pôvodu („Evanjelium toho a toho“), ako to bolo pri iných dobových spisoch, ale výrazom *kata* („Evanjelium podľa...“). Týmto spôsobom sa poukazuje na to, že evanjelium je jedno, a to o Ježišovi Kristovi, ale svedčia o ňom štyri formy, ktoré pochádzajú od apoštolov a učeníkov apoštolov. Toto poukazuje na pluralitu v jednote.

Vicente Balaguer

Vicente Balaguer

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/13-kto-
boli-evanjelisti/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/13-kto-boli-evanjelisti/) (06.08.2025)